

DRIE MASTERCOURSES KUNST ANALYSEREN: THEATER ANALYSEREN - FILM ANALYSEREN - MUZIEK ANALYSEREN

WAT & WAAROM? Kunst analyseren is belangrijke vaardigheid voor leerlingen om te leren, zodat zij kunst beter leren begrijpen en waarderen. Het is echter een complexe vaardigheid om te leren en te doceren. Kunstdocenten zijn opgeleid in één van de kunstdisciplines en moeten bij kunst algemeen en CKV nieuw leerlingen instrueren en inspireren voor andere kunstdisciplines. Van veel collega's horen we dat zij meer kennis en vaardigheden zouden willen ontwikkelen in het analyseren van theater, film en muziek. Vanuit de eigen expertise waarin je opgeleid bent, kun je inschatten welke aanvullende kennis en vaardigheden je nodig hebt voor een goede instructie, begeleiding en beoordeling van leerlingen in die andere kunstdisciplines.

Bij de Universiteit van Amsterdam bieden we sinds 2011 vanuit het **Expertisecentrum Kunsttheorie/UvA Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen ILO (FMG)** een jaarlijkse training aan. Daarbij werken we samen met verschillende soorten experts. In de afgelopen jaren waren dat onder meer museum educatoren en conservatoren in het Stedelijk Museum, Van Gogh museum, Rijksmuseum, Gemeentemuseum en Festival Mundial/De Pont e.a. Dit jaar hebben we wederom een bijzondere samenwerkingspartner: **UvA Mastercoursen**, zij bieden net als wij jaarlijks cursussen voor kunstvakdocenten aan. Deze worden gegeven door docenten van de **UvA Faculteit Geesteswetenschappen (FGw)** kunsten.

In de nascholing van dit jaar staat de samenhang tussen hoogwaardige vakinhoudelijke en vakdidactische informatie centraal en het vertalen van die informatie naar de praktische toepassing daarvan voor de eigen lessen. Wij denken dat u als docent hierdoor waardevolle inzichten ontwikkelt voor uw dagelijkse lespraktijk met betrekking tot het (nog beter) leren kunst analyseren door leerlingen. Dat is wat we hopen te bewerkstelligen met deze reeks van drie mastercoursen kunst analyseren.

VOOR WIE?

- **Docenten kunst algemeen** kunnen betere docentvaardigheden in kunst analyseren benutten om hogere eindexamenresultaten na te streven. Dit omdat vaardigheden in kunstanalyse meer dan de helft van de te behalen punten opleveren voor leerlingen.
- **Docenten kunst beeldend, dans, drama en muziek** kunnen betere docentvaardigheden in kunst analyseren gebruiken om hun leerlingen meer en diepgaandere inzichten over artistieke creatieve processen bij te brengen; die inzichten zijn van belang zijn voor hun eigen kunstproductie.
- **Docenten CKV nieuw** kunnen betere docentvaardigheden in kunst analyseren inzetten om hun leerlingen nog beter te motiveren voor kunstonderwijs. Betere vaardigheden in kunstanalyse zijn voor docenten ook onmisbaar voor een goede ondersteuning en begeleiding van leerlingen bij domein B: Verbreden (en de dimensies van kunst, contextualiseren van kunst) en domein C: Verdiepen (onderzoeken van artistieke creativiteit in de kunst in theorie en praktijk).
- **Docenten leergebied kunst & cultuur** Daarnaast is het leren analyseren van kunst in andere disciplines dan de eigen kunstdiscipline ook interessant met het oog op het leren analyseren van interdisciplinaire vormen van kunst en met het oog op vakoverstijgend leren bij de kunstvakken.

Omdat we als universiteit gericht zijn op het eerstegraads niveau, zullen de trainingen op de lessen in kunst en CKV op havo en vwo (bovenbouw)niveau gericht zijn. We verwachten van deelnemende docenten een academisch denkniveau en enige ervaring in het doceren van kunst en/of CKV in de bovenbouw van havo en vwo. Daarnaast verwachten we van deelnemende docenten dat zij zich voorafgaand aan de training inlezen in het aangereikte studiemateriaal en zich tijdens de werkcolleges actief in willen zetten om samen met andere docenten van gedachten te wisselen en materiaal te delen en ontwikkelen.

WAAR

Locatie: Universiteit van Amsterdam, FMG, gebouw B en E, [Roeterseilandcampus, Amsterdam](#) (vlakbij metrohalte Weesperplein, parkeren in Amsterdam kan maar is erg duur).

WANNEER

- **Bijeenkomst 1, dinsdagmiddag 6 feb 2018 theater analyseren**
  - Hoorcollege in B3.09 – 50 personen maximaal
  - Werkcolleges in B2.04 en B2.05
- **Bijeenkomst 2, dinsdagmiddag 6 maart 2018 film analyseren**
  - Hoorcollege in E0.22 – voor 50 personen maximaal
  - Werkcolleges in E0.04 en E0.07
- **Bijeenkomst 3, dinsdagmiddag 20 maart 2018 muziek analyseren**
  - Hoorcolleges in B3.09 - 50 personen maximaal
  - Werkcolleges in B3.06 en B.3.04

PRIJS

Per bijeenkomst betaalt u 150 euro, voor 2 bijeenkomsten betaalt u 300 euro en voor alle drie de bijeenkomsten 450 euro. Inschrijving is uitsluitend mogelijk op naam. Bekijkt u a.u.b. de inschrijvingsvoorwaarden goed, voordat u definitief inschrijft.

DOOR WIE

Docent(en) FGW: dr. Cock Dieleman (theaterwetenschap) / mw. dr. Loes Rusch (muziekwetenschap) / dr. Gerwin van der Pol (filmwetenschap)

Docenten FMG ILO: dr. Marie-Thérèse van de Kamp (vakdidacticus ILO UvA); Jelle de Vrijer MA (docent en vakdidacticus Theaterwetenschap); Niek Melchers (docent Filmwetenschap).

PROGRAMMA OVERZICHT

Tijd: 12.30 – 17.30 uur - UvA Amsterdam

Programma

12.30 – 12.45 uur	inloop met koffie, thee en een broodje
12.45 – 13.15 uur	korte vakdidactische introductie
13.15 – 13.45 uur	muziek/theater/filmanalyse, een introductie (wetenschapper)
13.45 – 14.15 uur	methoden en technieken (wetenschapper)
14.15 – 14.30 uur	korte pauze
14.30 – 16.00 uur	analyse van een specifiek kunstwerk (wetenschapper en vakdidacticus)
16.00 – 16.15 uur	korte pauze
16.15 – 16.45 uur	<i>deliberate practice</i> verbreding naar vakdidactische training i.v.m. examens en CKV nieuw (vakdidacticus ILO UvA eventueel i.s.m. HBO/WO-docent vakdidactiek in de kunstdiscipline)
16.45 – 17.30 uur	werken in groepen aan een muziek/theater/filmanalyse opdracht voor de eigen les onder leiding van vakdidactici en afronding.

WAAROVER

Kunstwerken uit de 20ste en 21ste eeuw zullen in deze drie Mastercourses centraal staan. We zullen aan de hand van vergelijkingen tussen twee kunstwerken, overeenkomsten en verschillen analyseren.

HOE

Leren kunst analyseren lijkt eenvoudig omdat we als mensen simpelweg onze zintuigen (oren, ogen) kunnen inzetten en dan onze eigen smaak of mening kunnen gebruiken. Leerlingen denken vaak dat kunst leren waarderen niets anders is dan je eigen smaak en voorkeuren bespreken met anderen. Dat kunst analyseren veel complexer is, blijkt uit de moeite die docenten soms hebben om hun leerlingen te motiveren en inspireren voor het *verdiepend* kijken naar en leren over kunst. Hoe dat mechanisme van het leren waarderen van kunst door te kijken en luisteren naar kunst werkt, is in eerdere trainingen van het Expertisecentrum Kunsttheorie al aan bod gekomen. We gaan daarop nu verder en reiken verdiepende inzichten aan.

MASTERCOURSES - PROGRAMMA INHOUDELIJK:

Tijdens de drie Mastercourses **beginnen we met een korte samenvattende inleiding over het leren waarderen van kunst en welke rol kunst analyseren** daarbij kan spelen. We bespreken ook welke rol verbaliseren en reflecteren (dialogisch leren) hierbij kunnen vervullen en welke hogere docentvaardigheden kunnen bijdragen aan gemotiveerde leerlingen en inspirerende lessen en opdrachten. Centraal staan de vragen: Welke kennis en vaardigheden in kunst analyseren heb je als docent kunst/ckv nodig om je leerlingen goed te kunnen informeren en motiveren voor het leren over kunst? En hoe kun je dit als docent zelf goed leren ontwikkelen. Kunst analyseren heeft hier betrekking op de examens kunst algemeen (havo en vwo) en het domein B en C (verbreden en verdiepen) van CKV (nieuwe stijl –havo/vwo).

Na de korte vakdidactische introductie wordt **in het eerste deel van de mastercourse (van 13.15 – 14.15 u)** uitleg gegeven hoe je theatervoorstellingen/films/concerten voor leerlingen begrijpelijker en inzichtelijker kunt maken door het toepassen van eenvoudige analysemodellen zonder dat de complexiteit van de voorstelling, de film of het concert geweld wordt aangedaan. Theater, film en muziek zijn tijdgebonden kunsten en dat vergt van docenten specifieke vaardigheden in het analyseren van deze kunstvormen, maar ook in de vakdidactiek van het doceren van analysevaardigheden in theater, film- en muziek.

In het tweede deel van de mastercourse (van 14.30 – ca. 15.00 u) zal de docent theaterwetenschap/filmwetenschap en muziekwetenschap een demonstratie verzorgen van de analyse van twee specifieke theaterstukken/filmfragmenten/muziekfragmenten (steeds één discipline per bijeenkomst).

Aansluitend (van 15.00 – 16.00 uur) zal vanuit vakdidactisch perspectief dieper in gegaan worden op de manieren waarop het leren analyseren van deze voorbeelden als inspiratie voor de eigen lessen gebruikt kan worden. Daarbij analyseren we als vakdidactici samen met u als docent, hoe je leerlingen bewuster kunt leren kijken en luisteren naar theater/film/muziek aan de hand van het leren begrijpen en toepassen van de theatrale middelen/filmische middelen/muzikale middelen. We kijken daarbij ook naar de aannames en misconcepties van leerlingen, die het leren analyseren van theater/film/muziek soms kunnen bemoeilijken.

Vervolgens (van 16.15 tot 16.45) verbreden we het leren analyseren van theater/film/muziek bij CKV en kunst algemeen, door te bespreken **op welke manieren (werkvormen) docenten in de les het leren analyseren van theater/film/muziek doelgericht kunnen trainen**, bijvoorbeeld door een leerlijn in het analyseren van deze kunstvorm op te zetten. Of door specifieke didactiek in te zetten, zoals het herhaald analyseren van creatieve processen die ten grondslag hebben gelegen aan een productie of door de specifieke stijl die een regisseur, acteur of componist kenmerkt steeds centraal te stellen. Daarbij bestuderen we vooral ook de vernieuwende manieren waarop deze kunstenaars met de specifieke kunstzinnige middelen om zijn gegaan, en hoe docenten dit als aanknopingspunt voor hun didactische werkvormen kunnen hanteren.

Tenslotte (van 16.45 tot 17.30) gaat u onder begeleiding van de vakdidactici werken aan uw eigen opdrachten gericht op kunst analyseren voor uw eigen lessen, daarbij kunt u desgewenst uw eigen thema's of voorbeelden meebrengen, maar u kunt zich ook laten inspireren door samen te werken met andere aanwezige docenten en ter plekke les ideeën te bedenken. Het doel hiervan is de concrete toepassing van het geleerde in deze Mastercourse theater/film/muziek analyseren ten behoeve van uw eigen lespraktijk bij kunst algemeen of CKV.

Wat kunt u doen ter voorbereiding?

Ter voorbereiding van dit college kunt u de teksten bestuderen die u aangereikt krijgt uiterlijk één week voordat de nascholing plaatsvindt. Daarnaast is het fijn om vooraf zelf nog eens de specifieke eindtermen voor uw vak(ken) te bestuderen op het gebied van de analysevaardigheden van leerlingen, daarbij kunt u bij kunst algemeen denken aan de syllabus voor 2018 en voor ckv aan de handreiking op de website van het SLO (domeinen b – inclusief de dimensies - en c). Desgewenst kunt u vooraf bedenken op welke manier u de kennis die u opdoet zou willen verwerken in een concrete les, daarbij kunt u aan leerdoelen, klas, niveau en/of thema denken.

DINSDAGMIDDAG 6 FEBRUARI VAN 12.30 TOT 17.30: THEATER ANALYSEREN

In deze mastercourse wordt uitleg gegeven hoe je theatervoorstellingen voor leerlingen begrijpelijker en inzichtelijker kan maken door het toepassen van eenvoudige analysemodellen zonder dat de magie van het theater verloren gaat of de complexiteit van de voorstelling geweld wordt aangedaan. Theater vindt altijd in het hier en nu plaats en daarom moet je altijd ter plekke, in het moment, betekenissen kunnen genereren en aan elkaar verbinden. Pas aan het eind van de voorstelling kun je die tot één geheel vormen en reflecteren. Terugkijken of vooruitspoelen zit er in het theater niet bij. Dat vergt oefening. Wie vaker voorstellingen ziet en meer kijkervaring meebrengt, ziet meer en begrijpt meer.

FGw Mastercourse theater docent: Cock Dieleman is docent Theater en educatie bij Theaterwetenschap. Hij is gepromoveerd op CKV en theatereducatie in 2010.

FMG Mastercourse ILO UvA Vakdidactici: Marie-Thérèse van de Kamp is vakdidacticus op het gebied van de kunstgeschiedenis, ckv, kunst algemeen en museumdidactiek en zij is in 2017 gepromoveerd op creativiteit en leerprocessen in het voortgezet onderwijs. Jelle de Vrijer heeft een WO master theaterwetenschappen, een minor kunstgeschiedenis en is opgeleid aan de ILO UvA.

DINSDAGMIDDAG 6 MAART VAN 12.30 TOT 17.30: FILM ANALYSEREN

Een film kijken en het verhaal begrijpen is geen kunst. Maar een film *interpreteren* vereist veel vaardigheden. Wat betekenen de stilistische kenmerken, hoe staat de film binnen bepaalde (kunst)tradities, wat is de plaats en betekenis van de film in onze cultuur? Hoe verhouden zich alle verschillende elementen, het verhaal, het acteren, camerawerk, montage, geluid en CGI tot elkaar? En vooral: hoe vind je een 'diepere', vaak tegenstrijdige betekenislaag, en hoe ga je het debat aan met de verschillende toeschouwers die verschillende interpretaties hebben. Hoe verzamel en selecteer je betekenisvolle elementen uit de film om je interpretatie te onderbouwen?

FGw Mastercourse docent film: Gerwin van der Pol is docent Film bij Mediastudies, FGw UvA. Hij is in 2009 gepromoveerd op de emoties van de toeschouwer bij het zien van Europese artfilm. Hij was recensent voor *Skrien*, en geeft lezingen in filmhuizen in Nederland.

FMG Mastercourse ILO UvA Vakdidactici: Marie-Thérèse van de Kamp is vakdidacticus op het gebied van de kunstgeschiedenis, ckv, kunst algemeen en museumdidactiek en zij is in 2017 gepromoveerd op creativiteit en leerprocessen in het voortgezet onderwijs. Niek Melchers heeft een WO master filmwetenschappen, een minor kunstgeschiedenis en is opgeleid aan de ILO UvA.

DINSDAGMIDDAG 20 MAART VAN 12.30 TOT 17.30: MUZIEK ANALYSEREN

Muziekonderwijs vormt een aanstekelijke én aantrekkelijke manier om middelbare scholieren inzicht te geven in de wereld waarin zij leven. Tijdens de studiedag krijgen de cursisten een introductie in de verschillende vormen van muziekanalyse, zoals muziektheorie en culturele, cognitieve en historische benaderingen van muziek. Aan de hand van sprekende voorbeelden uit de jazzgeschiedenis gaat de docent dieper in op muziek als een cultureel fenomeen. Jazz, ontstaan aan het begin van de twintigste eeuw in de Verenigde Staten en vervolgens verspreid via reizende gezelschappen en platen, is bij uitstek een muzikaal genre om inzicht te bieden in de moderne tijd. Ontstaan en ontwikkeld uit een mengeling van westerse en niet-westerse culturen sluit de muziek naadloos aan bij sociale en politieke thema's als globalisering, identiteit en immigratie.

FGW Mastercourse docent muziekwetenschappen: Loes Rusch is docent/onderzoeker in jazz en geïmproviseerde muziek, werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam (UvA), Conservatorium van Amsterdam en de Universiteit Utrecht. Rusch studeerde baritonsaxofoon aan de jazzafdeling van het Conservatorium van Amsterdam en muziekwetenschap aan de UvA. In 2015 promoveerde ze op de rol van beeldvorming en cultuurbeleid op de ontwikkeling van jazz in Nederland. Naast haar leestaken is ze momenteel betrokken bij CHIME, een Europees onderzoeksproject naar de wisselwerking tussen muziekfestivals en cultureel erfgoed. Daarnaast is zij actief als baritonsaxofonist bij saxofoonkwartet Double Espresso en werkt ze als muziekprogrammeur bij het Wonderfeel Festival.

FMG Mastercourse ILO UvA Vakdidacticus: Marie-Thérèse van de Kamp is vakdidacticus op het gebied van de kunstgeschiedenis, ckv, kunst algemeen en museumdidactiek en zij is in 2017 gepromoveerd op creativiteit en leerprocessen in het voortgezet onderwijs.

INSCHRIJVINGSVOORWAARDEN:

- Inschrijving is uitsluitend mogelijk op naam.
- Deelname per middag kost 150 euro.
- Daarbij geldt dat indien de training vol is, u hiervan op de hoogte gesteld wordt en u kunt dan op de wachtlijst geplaatst worden.
- De trainingen zullen in Amsterdam aan de Universiteit van Amsterdam (locatie: UvA campus Roeterseiland) plaatsvinden. De locaties die aangegeven zijn, zijn waarschijnlijk definitief. Mocht er iets in veranderen dan zullen we u daarover informeren.
- Het aantal plaatsen is beperkt (max. 50 per middag).
- Uw inschrijving is pas definitief na het voldoen van de betaling.
- U ontvangt na inschrijving een bevestiging van deelname evenals een digitaal betalingsverzoek. NB kijkt u aub in uw spam/ongewenste mailbox indien u deze niet per ommegaande ontvangt, het komt voor dat automatisch gegenereerde mails daarin terecht komen.
- Na bevestiging van deelname en betaling is er geen restitutie meer mogelijk. Mocht u zelf niet kunnen komen dan kunt u wel iemand anders in uw plaats laten gaan. In dat geval dient u met ons contact op te nemen om deze wijziging door te geven, via nascholing@expertisecentrum-kunsttheorie.nl

Mocht de training om wat voor reden dan ook niet doorgaan dan zullen we op zo kort mogelijke termijn een nieuwe training proberen in te plannen. Uw inschrijving verhuist dan automatisch mee. U kunt in dat geval wel aanspraak maken op een volledige restitutie.